

Societat de l'informacion. Novèlas tecnologias e Internet

Introduccion / Introducció

Introduccion

L'article 6.5 de l'Estatut d'Autonomia de Catalonha ditz: "La lenga occitana, nomenada aranés a l'Aran, es la lenga pròpria d'aquel territòri e es oficial en Catalonha, d'acòrd amb çò qu'establisson aquel Estatut e las leis de normalizacion lingüística". En un procès extraordinari e innovador, Catalonha a tres lengas oficialas.

La situacion sociolingüística de l'occitan es de fòrça precarietat amb unas estructuras fòrça localistes e sens una institucion de referéncia clara.

A l'Aran, l'occitan, gaudís d'una proteccion juridica importanta. Es la lenga pròpria de l'Aran dempuèi l'an 1983 e es lenga oficiala en Aran dempuèi l'an 1990. Ara, de mai es oficial en Catalonha tota. Dempuèi lo 29 d'abril de 2008 l'autoritat lingüística de la varietat aranesa de l'occitan l'exercís l'Institut d'Estudis Aranesi, per decision del Plen del Conselh Generau d'Aran. L'IEA, amassa amb lo Conselh Generau e la Generalitat de Catalonha considèran lo besonh de l'obligada coeréncia lingüística amb la rèsta del territòri occitan. De mai la Generalitat de Catalonha, que justifica la defensa de l'occitan, en la defensa dels dreches dels ciutadans araneses, li cal tanben velhar per una coeréncia en la politica lingüística europèa.

Per'mor de donar compliment al manament estatutari, la Generalitat a endegat lo procès de creacion de la Lei de l'Occitan qu'a d'indicar los dreches e los devers de las administracions e administrats respècte de la lenga occitana e qu'a d'orientar las relacions institucionals e lingüísticas de l'oficialitat.

E per'mor de promòure e coordinar lo desplegament adaptat de la condicion de lenga occitana la Generalitat a mes en marcha lo "programa per la creacion de l'oficina Occitan en Catalonha" que li cal coordinar lo desplegament e coordinacion de las politicas concrètas de l'oficialitat de la lenga occitana.

Entre las accions del programa ne cal destacar la creacion d'un revirador automatic amb dobla version occitana (occitan general e occitan aranés). Per la determinacion de l'occitan aranés s'an seguit los principis e orientacions de l'Institut d'Estudis Aranesi e per la determinacion de l'occitan general (denominat d'aquela forma per evitar de denominacions coma occitan estandard o occitan referencial, mai pròpria d'una autoritat lingüística), s'an seguit los critèris d'una Comission de lingüistas creadas al respècte, amb l'assessorament de las regions administrativas del territòri lingüistic occitan. Un còp que lo revirador vegèt la lutz, dempuèi lo "Programa ...oficina Occitan en Catalonha" se considerèt que caliá conservar la comission de

lingüistas, doncas qu'en lo respècte amb la varietat aranesa, son estats un bon referent per l'unitat de la lenga occitana. Per aquel motiu se constituiguèt lo Grop de Lingüística Occitana (GLO) de la Secretaria de Politica Lingüística, que la mission basica es aconselhar a la Secretaria en las decisions lingüísticas en matèria de lenga occitana. Lo GLO es format per Dario Anghilante, Claudi Balaguer, Felip Carbona, Aitor Carrièra, Joan Claudi Rixte, Jean Claude Forêt, Jèp de Montoya, Rosella Pellerino, Patrici Pojada, Maurici Romieu, Patric Sauzet, Miquèu Segalàs, Domergue Sumien, Jacme Taupiac, Alan Viaut, Manel Zabala.

Lo GLO a rebut de comandas de tot tipe, totjorn de caractèr lingüistic, e a sabut orientar las decisions en la perspectiva de l'unitat de lenga occitana e del necessari respecte de la varietat aranesa. Aital meteis per començar un trabalh de vocabulari amb competéncia, a Catalonha e dempuèi l'administracion, es necessari comptar amb l'experiéncia e maniera de far del TERMCAT. En jonhent totes aqueles critèris lo sistèma aplicat per elaborar aquel vocabulari de Novèlas Tecnologias es estat:

1. Encargar a un expèrt lingüistic lo trabalh de recèrca sus tèrmes de las "novèlas tecnologies en occitan", d'acòrd amb los critèris del TERMCAT. La persona seleccionada foguèt lo Sr. Claudi Balaguer, membre del GLO.
2. Sometre las proposicions terminològiques de Claudi Balaguer a l'aprobacion del GLO. Un còp acabat aquel procès podèm assegurar qu'avèm un vocabulari de novèlas tecnologies per la lenga occitana elaborat amb una adequada metodologia tecnica (TERMCAT), fach amb una perspectiva d'unitat de la lenga (garantit pel GLO), amb una totala coeréncia lingüistica (assegurada per l'autor e pel GLO), amb respècte e totala utilitat per la varietat aranesa (al GLO i an tres membres de la seccion lingüistica de l'Institut d'Estudis Aranesi).

Ara, aquel vocabulari, que nos cal considerar util per quina varietat occitana que siá li caldrà seguir lo procès d'adaptacion a la varietat que se considèra, en especial a l'aranés. Aquela es una mission de l'Institut d'Estudis Aranesi. En quin cas que siá, sèm segurs que las possiblas adaptacions se basan en practicas usualas, pròpias de quina adaptacion generala que siá de la nòrma a la particularitat.

Se, sortosament, un jorn l'occitan compta amb una autoritat lingüistica reconeguda e amb capacitat sancionadora, caldrà sometre aquelas determinacions a la dicha autoritat.

Pel moment avèm dobèrt un camin rigorós e sistematic que nos permet obrar amb coeréncia fàcia a las determinacions lingüísticas de l'occitan.

Pendent lo temps que lo GLO acordava los mots adequats, s'a publicat un bon e adequat lexic d'informatica de 400 mots, promogut per l'Institut d'Estudis Occitans e elaborats amb la participacion d'André Bianchi, Joan-Frances Blanc, Domenge Château-Annaud, Christian Omellier, Rosella Pellerino, Etienne Roux (Director) e Reinat Toscano.

Cal destacar qu'entre los dos vocabularis, lo de l'IEO, "lexic d'informatica" e lo del GLO, "vocabulari de novèlas tecnologies" se produsís un grand numerò de coïncidéncias de tala forma que se pòt assegurar qu'un trabalh complèta l'autre. En aqueles paucs mots en los que se produsís una pichona diferéncia, amb aquel lexic e amb d'autra d'existent, caldrà intensificar lo debat, tot en esperant qu'en lo sieu moment l'autoritat lingüística determine la correccion. Pel moment, d'una maniera erudita, lo GLO orienta aquela correccion.

E per'mor de completar aquela presentacion es bon de seguir las explicacions que l'autor ne fa al respècte.

Jusèp Loís Sans Socasau

Director del "Programa per la creacion de l'oficina Occitan en Catalonha"

Secretaria de Politica Lingüística

Generalitat de Catalunya

Introducció

L'article 6.5 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya diu: "La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística". En un procés extraordinari i innovador, Catalunya té tres llengües oficials.

La situació sociolingüística de l'occità és de molta precarietat amb unes estructures molt localistes i sense una institució de referència clara.

A l'Aran, l'occità gaudeix d'una protecció jurídica important. És la llengua pròpia de l'Aran des de l'any 1983 i és llengua oficial a l'Aran des de l'any 1990. Ara a més és oficial a tot Catalunya. Des del 29 d'abril de 2008 l'autoritat lingüística de la varietat aranesa de l'occità l'exerceix l'Institut d'Estudis Aranesi, per decisió del Ple del Conselh Generau d'Aran. L'IEA, juntament amb el Conselh Generau i la Generalitat de Catalunya, consideren la necessitat de l'obligada coherència lingüística amb la resta del territori occità. A més la Generalitat de Catalunya, que justifica la defensa de l'occità, en la defensa dels drets dels ciutadans aranesos, també ha de vetllar per una coherència en la política lingüística europea.

Per tal de donar compliment al manament estatutari, la Generalitat ha endegat el procés de creació de la Llei de l'Occità que ha d'indicar els drets i deures de les administracions i administrats respecte de la llengua occitana i que ha d'orientar les relacions institucionals i lingüístiques de l'oficialitat.

I per tal de promoure i coordinar el desplegament adequat de la condició de llengua occitana la Generalitat ha posat en marxa el Programa per a la creació de l'Oficina "Occitan en Catalonha" que ha de coordinar el desplegament i coordinació de les polítiques concretes de l'oficialitat de la llengua occitana.

Entre les actuacions del programa cal destacar la creació d'un traductor automàtic amb doble versió occitana (occità general i occità aranès). Per a la determinació de l'occità aranès s'han seguit els principis i orientacions de l'Institut d'Estudis Aranesi i per a la determinació de l'occità general (denominat d'aquesta forma per a evitar denominacions com occità estàndard o occità referencial, més pròpies d'una autoritat lingüística), s'han seguit els criteris d'una Comissió de lingüistes creada al respecte, amb l'assessorament de les regions administratives del territori lingüístic occità. Una vegada que el traductor va veure la llum, des del Programa Oficina "Occitan en Catalonha" es va considerar que calia conservar la comissió de lingüistes, atès que en el respecte amb la varietat aranesa han estat un bon referent per a la unitat de la llengua occitana. Per aquest motiu es va constituir el Grop de Lingüística Occitana (GLO) de la Secretaria de Política Lingüística la missió bàsica del qual és assessorar la Secretaria en les decisions lingüístiques en matèria de llengua occitana. El GLO està format per Dario Anghilante, Claudi Balaguer, Felip Carbona, Aitor Carrera, Joan Claudi Rixte, Jean Claude Forêt, Jèp de Montoya, Rosella Pellerino, Patrici Pojada, Maurici Romieu, Patric Sauzet, Miquèu Segalàs, Domergue Sumien, Jacme Taupiac, Alan Viaut i Manel Zabala.

El GLO ha rebut encàrrecs de tot tipus, sempre de caràcter lingüístic, i ha sabut orientar les decisions en la perspectiva de la unitat de llengua occitana i del necessari respecte a la varietat aranesa. Així mateix per a realitzar un treball de vocabulari amb competència, a Catalunya i des de l'Administració, és necessari comptar amb l'experiència i manera de fer del TERMCAT. Ajuntant tots aquest criteris el sistema aplicat per a elaborar aquest vocabulari de noves tecnologies ha estat:

1. Encarregar a un expert lingüístic el treball de recerca sobre termes de les "noves tecnologies en occità", d'acord amb els criteris del TERMCAT. La persona seleccionada va ésser el Sr. Claudi Balaguer, membre del GLO.
2. Sotmetre les propostes terminològiques de Claudi Balaguer a l'aprovació del GLO.

Acabat aquest procés podem assegurar que tenim un vocabulari de noves tecnologies per a la llengua occitana elaborat amb una adequada metodologia tècnica (TERMCAT), fet amb una perspectiva d'unitat de la llengua (garantit pel GLO), amb una total coherència lingüística (assegurada per l'autor i pel GLO), amb respecte i total utilitat per a la varietat aranesa (al GLO hi han tres membres de la secció lingüística de l'Institut d'Estudis Aranesi).

Ara, aquest vocabulari, que hem de considerar útil per a qualsevol varietat occitana, haurà de seguir el procés d'adaptació a la varietat que es consideri, en especial a l'aranès. Aquesta és una missió de l'Institut d'Estudis Aranesi. En qualsevol cas, estem segurs que les possibles adaptacions es basen en pràctiques usuals, pròpies de qualsevol adaptació general de la norma a la particularitat.

Si, sortosament, un dia l'occità compta amb una autoritat lingüística reconeguda i amb capacitat sancionadora, caldrà sotmetre aquestes determinacions a la dita autoritat.

De moment hem obert un camí rigorós i sistemàtic que ens permet obrar amb coherència enfront de les determinacions lingüístiques de l'occità.

Durant el temps que el GLO acordava els mots adequats, s'ha publicat un bon i adequat lèxic d'informàtica de 400 mots, promogut per l'Institut d'Estudis Occitans i elaborat amb la participació d'André Bianchi, Joan-Francesc Blanc, Domenge Château-Annaud, Christian Omellier, Rosella Pellerino, Etienne Roux (director) i Reinat Toscano.

Cal destacar que entre els dos vocabularis, el de l'IEO, "lèxic d'informàtica" i el del GLO, "vocabulari de noves tecnologies" es produeix un gran nombre de coincidències de tal forma que es pot assegurar que un treball complementa l'altre. En aquells pocs mots en què es produeix una petita diferència, amb aquest lèxic i amb d'altres d'existents, caldrà intensificar el debat i esperar que en el seu moment l'autoritat lingüística determini la correcció. De moment, d'una manera erudita, el GLO orienta aquesta correcció.

I per tal de completar aquesta presentació és bo de seguir les explicacions sobre criteris que l'autor en fa al respecte.

Jusèp Loís Sans Socasau
Director del "Programa per a la creació de l'oficina Occitan en Catalonha"
Secretaria de Política Lingüística
Generalitat de Catalunya